

*„Mélykébbe öltöztetett lombok,
közöttük átszűrődő sárgás alkonyi
fények foglalják keretbe a kora esti,
idilli nyári jelenetet.*

*Vaszary minden bizonnyal a
szélesre tárt teraszajtóból állva
figyelte és rögzítette a látványt.
A fehérre alapozott vászonra
prima vista, gyors, széles
ecsetvonásokkal dobta fel a festéket,
melyet üvegpalettára nyomott ki
a tubusból, hogy minél jobban
érezkelje a színek intenzitását.”*

VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Parkban, 1930 körül | In the Park, around 1930

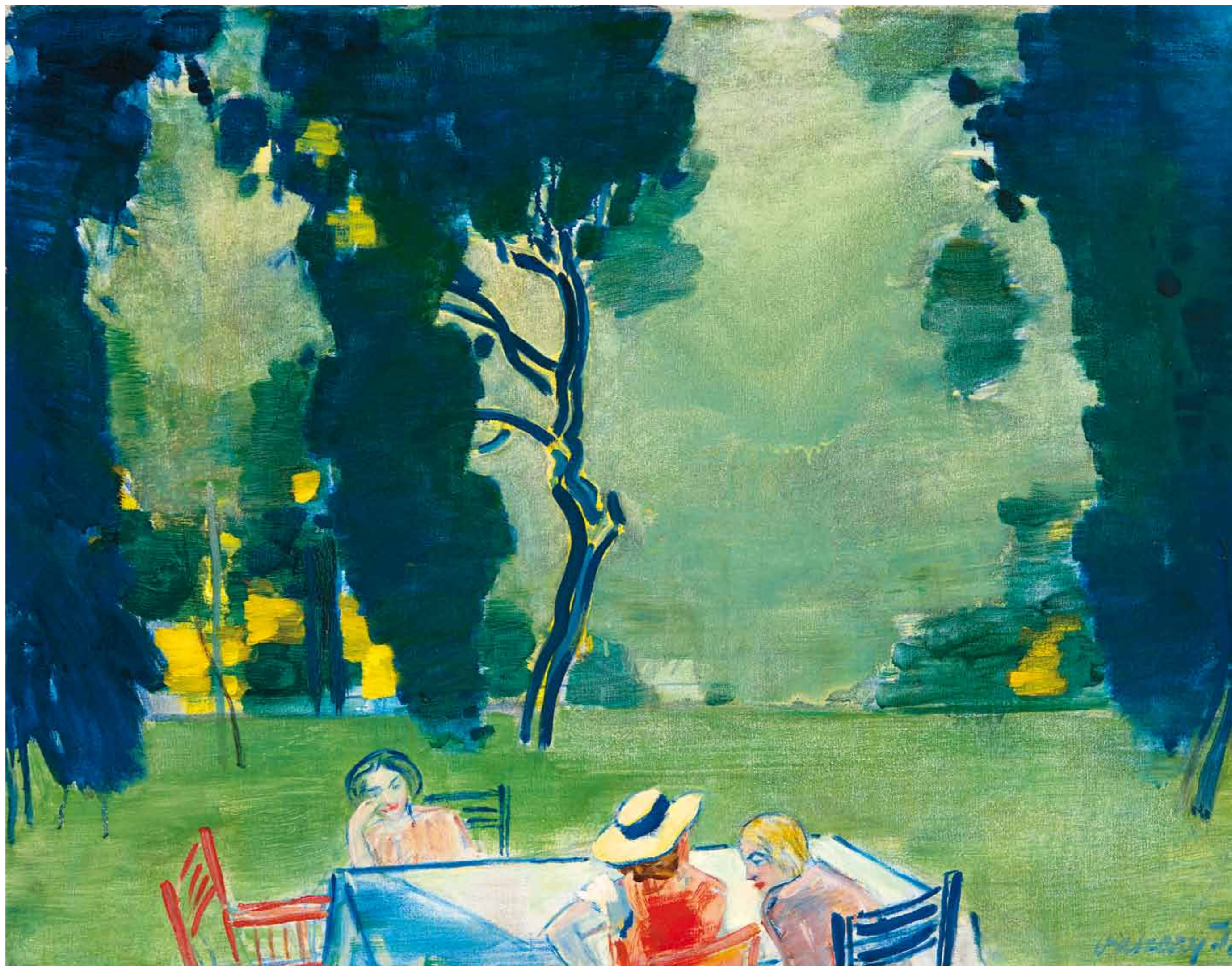
64 | 70
aukción | tétel

VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Parkban, 1930 körül | *In the Park, around 1930*

Olaj, vászon | Oil on canvas, 65x84,5 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Vaszary J.

Kezdő ár | Starting price: 36 000 000 Ft | 104 348 EUR
Becsérték: 50 000 000 – 80 000 000 Ft
Estimate: 144 928 – 231 884 EUR

„Egyáltalán, mint soha, most sem tudtam a természetet képnek tekinteni, ahogy megjelent, hanem átalakítottam.”¹

A TATAI VASZARY VILLA

Vaszary János és felesége, Rosenbach Mária 1909 tavaszától kezdve főleg a tavasz és nyári hónapokat Tata-Tóvárosban töltötte. „Néhány évvel később [1910 körül] vásároltunk egy üres telket, és arra építettük a jelenleg is birtokunkban levő villát, mely egészségi szempontból a körülötte befásított területtel együtt kifogástalan üdülőhely”² A házaspár a tervezéssel Thorockai Wiegand Edét bízta meg, a nemzetközileg is elismert, az „összművészet” jegyében alkotó építész, aki nemcsak az épületeket, hanem azok belső te-

reit, bútorait is rendre megtervezte. Építészeti grafikái is jelentős képzőművészeti alkotások. Épületein jellemzően két anyag, a kő és a fa dominál. A Thorockai Wiegand házak védjegyeit az aszimmetrikus kompozíciók, a meredek és magas tetősíkok, valamint a szokatlan méretű ablakok jelentik. A feltehetően igen lakályos, bár sok lépcsős, és zegzugos fülkékkel tarkított villa elkészülését követően a házaspár közti apró nézeteltérést a villa funkcionalitása okozta. „Wiegand műépítész, aki tervezte, és az uram

csak annyiban követett el hibát, hogy a szobák egy részét manzárdban, a konyhát a szuterénben helyezték el, ami a háziasszonynak sok fáradságot okoz. [...] Így nem mulatság számomra a sok lépcsőjárás.”³

Mindenesetre a nagy fákkal, gyümölcsössel körülvett, gyönyörű virágágyásokkal szabdaltnak, árnyas parkra néző Vaszary villa megnyugtató, harmonikus pihenést tett lehetővé a házaspár számára hosszú évtizedeken át.

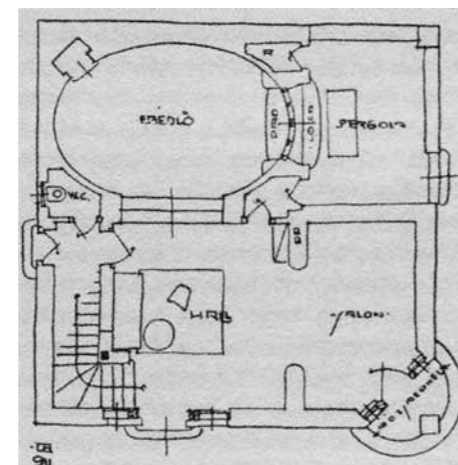
1. A Vaszary villa az 1910-es években

3. Thorockai Wiegand Ede: A Vaszary villa terve, 1911

2. A Vaszary villa 2000 körül

4. Thorockai Wiegand Ede: A Vaszary villa alaprajza, 1911

5. Vaszary János: Parkban, 1936 Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

6. Vaszary János: Veranda két nővel, 1933 körül Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A zavartalan elvonulásra a 30-as évektől egyre nagyobb szüksége volt Vaszarynak. A szabad szellemű, nagy erkölcsi tartással és kiváló ízléssel, műveltséggel rendelkező Vaszary a magyar képzőművészet egyik legfontosabb szereplője volt, aki nemcsak művészként és teoretikusként, hanem köztisztelőként álló pedagógusként is rendszeresen hallatta a hangját a magyar kul-

túrát érintő fontos kérdésekben. Egész életében a modernizmus elkötelezett híve volt, aminek következtében a korabeli kultúrpolitika csúf támadásainak a keresztútjába került. 1932-ben nemtelenül eltávolították a Főiskoláról is. Nem csoda, hogy a tatai béke és csend szigete egyre nagyobb szerepet kapott az idősödő festő életének utolsó bő évtizedében. Művészetének

utolsó és leghosszabb korszaka is erre az időszakra esik. A naturalista, realista kezdetek után a szecesszió, az impresszionizmus, később az expresszionizmus felé fordult. 1925-ös párizsi látogatását követően a nagy kolorista, egy újabb éles fordulat után, az École de Paris szellemében alkotott; a nagyvárosi, majd később a tengerparti fürdőhelyek, a parkok, a nők, a virágok és a szépség, valamint az életöröm festője lett.

7. Vaszary János: Parkban, 1928 Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

8. Vaszary János: Nő kerti székben, 1930 körül Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

9. Vasary János: A tatai kert ablakában, 1930 körül magántulajdon

10. Vasary János: Parkban, 1930 körül magántulajdon

13. Vasary János: Pihenők a kertben magántulajdon

14. Vasary János: Ősz, 1938 magántulajdon

A PARK CIKLUS

Vasary a húszas évek második felétől kezdve egy-egy számára fontos témát többször is feldolgozott. Gyakran készített variációkat, mint amilyenek többek között az *Ébredés*, *Kelet – nyugat*, *Cirkuszban* című művek, azonban a számára különösen fontos és izgalmas témák esetében ciklusok formájában dolgozta fel a látottakat. A különbség a variációk és ciklusok között abban áll, hogy a variációkon minden alapotívum megegyezik, különbség csak a részletekben és a színekben van, szemben a ciklusokkal, ahol csak a téma azonos.

Vasary életművében két ikonikus ciklus található: a Dunakorzó és a Park ciklus. A változatos park jelenetek valamennyi darabjának a helyszíne a tatai Vasary villa parkja. A ciklus első képét 1928-ban festette Vasary, és gyakorlatilag egy évtizeden át örökítette meg a témát főleg olajképeken, de számos pasztell, valamint akvarell változat is ismert.

A szecessziós villa kertjében gyakran voltak vendégségek, a meghívott barátok, ismerősök, családtagok és egyes darabokon Vasary ked-

venc fekete macskája lettek a képek főszereplői. Az elegáns, nyári ruhákba, strandöltözékekbe öltözött, divatos girardi kalapokat viselő vendégek a pázsiton elszórt színes kerti székeken, összecsukható nyugágyakon, valamint a korzó teraszfoteleken pihennek, beszélgetnek, olvasnak, ábrándoznak. A képeket egymás mellé rakva mintha egy lassú film kimerévített kockáit látnánk.

„Arra, hogy miképp alakítja át Vasary a maga sajátos festői látomásává a valóságot, talán legjobb

példa a *Parkban*. Kevesebb szóval ennél többet mondani majdnem lehetetlen. Az odavetett ecsetvonásokkal rajzolt, színes kerti székek, a bennük ülő nőalakok sziluettje, az egyetlen világoszöld folt-tá simított üde gyepszőnyeg, a fölėje boruló lombok sötét kontrasztja, a kigyózó fák lilás törzse s a hátul megvillanó ég mélykékje: mind csupa dekoratív jelzés. Az egész mégsem pusztán dekoráció. Ellenkezőleg, teljes és tökéletes illúziója az élő valóságnak. Csak a legnagyobb japán mesterek tudtak ilyen rafináltan egyszerűek, ennyire zseniálisan sűrítettek, egyszerre tudatos és spontán kifejező erejűek lenni.

Micsoda hatalmas kultúrából szűrődött le ez a páratlan technikai biztonság. Mindaz, amit Vasary valaha is tanult, vérré váltan, összegezte él ebben a fölényes tudásban.” (Kárpáti Aurél)

A *Parkban* című kép a ciklus szikrázóan szép darabja. Mélykékbe öltöztetett lombok, közöttük átszűrődő sárgás alkonyi fények foglalják keretbe a kora esti, idilli nyári jelenetet. Vasary minden bizonnyal a szélesre tárt teraszajtóból állva figyelte és rögzítette a látványt. A fehérre alapozott vászonra prima vista, gyors, széles

ecsetvonásokkal dobta fel a festéket, melyet üvegpalettára nyomott ki a tubusból, hogy minél jobban érzékelje a színek intenzitását.

Vasary egyik legnagyobb érdeme az, hogy minden modernsége, a redukció és az absztrakció, azaz az átalakított látvány ellenére meg tudta őrizni par excellence festőiségét, ragyogó dekorativitását. Vasaryt nemhiába nevezték a szép nők és virágok festőjének; képünkön, ahogy a Park ciklus valamennyi képén is, a hölgyeké a főszerep.

11. Vasary János: Verandán, 1930 körül magántulajdon

12. Vasary János: Nők kertben, 1930-as évek magántulajdon

15. részlet

VIRÁG JUDIT

- MNG adattár. 2193/1928
- Özv. Vasary Jánosné: Feljegyzések Vasary János festőművész életéből. In: Vasary János Gyűjteményes kiállítása, MNG 2007. október 18. – 2008. február 10.
- Uo.